

ŠĪ LIELĀ LNS PROJEKTA IETVAROS SĀKUŠĀS DAUDZAS AKTIVITĀTES. JŪSU UZMANĪBAI – VAIRĀKAS NO TĀM ARĪ ŠAJĀ „KS” NUMURĀ.

SUPERVĪZIJA

Tas ir kaut kas jauns un nebijis līdzšinējā LNS sazarotajā darbībā, tāpēc sevišķi interesanti bija uzzināt par šīm regulārajām nodarbībām, kuras sākās 16. septembrī un turpināsies ik palaikam visa projekta periodā.

Lūk, ko pastāstīja nodarbību vadītājs sociālo zinātņu maģistrs supervizors **KĀRLIS VIŠA**:

„Supervīzija ir atbalsta pasākums profesionāļiem noteiktās darbības jomās. To mērķis – mazināt spriedzi, kas rodas darbā, tā saukto „izdegšanas” iespēju un veicināt darbinieku profesionālo izaugsmi.

Praktiski tas notiek, ar īpašām metodēm analizējot katra darbinieka dažādas darba situācijas un kopīgi meklējot risinājumu problēmām, kas rodas darbā.

Atšķirībā no lekcijām, piemēram, semināriem, dalībnieki nav pasīvi klausītāji, bet paši procesā aktīvi iesaistās un darbojas atbalsta grupas ietvaros, cits no cita mācoties un rodot kopīgas atziņas, secinājumus, risinājumus.”

Šajā supervīzijas atbalsta grupā iekļauti sociālie rehabilitētāji no LNS biedrībām. Supervizors K. Viša ļoti atzinīgi vērtē grupas darbu jau pirmajā nodarbībā: „Viņi ir atvērti cits pret

citu, gatavi dalīties, dot un ņemt visu pozitīvo. Es jūtu, ka visus vieno kopīga rūpe par saviem klientiem, liela atbildība par savas nedzirdīgo kopienas likteni..

Šis darbs prasa lielu daudzpusību, plašas zināšanas, arvien jaunu metožu apgūšanu, jo jāapkalpo ļoti dažādi cilvēki, kuru vajadzības ir visai neprognozējamas. Tas, ka darbu grūti plānot, arī rada spriedzi, kura pa laikam jānoņem šādās nodarbībās.”

Bet kādi ir grupas dalībnieku pirmie iespaidi?

DACE LĀCE: Šīs nodarbības mums ir jaunums, ar kuru sastopamies pirmoreiz. Liekas, tas būs ļoti labs pasākums, jo dod iespēju it kā nopurināt no sevis ikdienā sakrājušās problēmas, apzināties, ka tu tāds neesi viens un arī citiem ir līdzīgas sajūtas.

ELVĪRA ČAIKA: Šis ir tikai ievads, pats sākums, kad sākām apjaukt, ko nozīmē šis svešais vārds – supervīzija. Mums būs jāmācās izrunāties un citam citu

atbalstīt mūsu darbā ar klientiem. Katrā ziņā garlaicīgi nebūs, pasniedzējs nodarbības vada interesanti.

SANDRA GERENOVSKA: Man, mācoties augstskolā „Attīstība”, jau daudzkārt nācies piedalīties šādās nodarbībās kopā ar studiju biedriem. Te esmu visu kolēģu vidū, un tas noteikti sniegs kādu jaunu atziņu. Katrā reizē ikviens var iegūt sev kaut ko jaunu, ja vien vēlas to pats.

LIDA ŠILINSKA: Esmu ļoti priecīga par iespēju būt šeit, tomēr skaidri apzinos – man vēl daudz jāapgūst – attieksmē pret kolēģiem, klientiem jāmaina sevi. Patlaban jūtos nedroši, baidos izteikt savas domas – varbūt tas būs nepareizi, ko citi domās par mani utt.. Ceru arī, ka šeit gūtais atbalsts no kolēģu puses man palīdzēs darbā ar klientiem. ▲

TAVAS TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

Tā saucas informatīvais bloks, kuru vada **Ainars Ostvalds**. Arī šī aktivitāte jau sākusies, jo notikuši jau vairāki semināri (Daugavpilī, Rēzeknē, Liepājā) ar mērķi – paaugstināt nedzirdīgo cilvēku zināšanu apjomu darba likumdošanā, vairojot mērķgrupas – nedzirdīgo cilvēku iespējas iegūt informāciju un motivāciju risināt savas sociālekonomiskās problēmas.

Izbraukuma darba grupa četru cilvēku sastāvā (A. Ostvalds, L. Niedola, A. Ādamsons, E. Kļava) radošās darbnīcas apmācībās organizē gan teorētiskas, gan praktiskas nodarbības: lasa lekcijas, vada pārrunas, atraktīvas spēles, demonstrē slaidus, veic aptaujas, izsniedz izdales materiālus.

Cilvēku reakcija dažāda. Stāsta **A. Ostvalds**: „Rēzeknē varējām just, ka cilvēki jau sagatavoti, zinošāki nodarbinātības jautājumos, uzdeva jautājumus, diskutēja par dzirdēto. Acīmredzot, tā ir projektā „Klusās rokas” veikto aktivitāšu paliekošā ietekme. Daugavpilī ļaudis toties ar lielu interesi uztvēra visu, ko stāsta, – jūtams, ka tas viņiem bija jaunums.”

Šādā veidā grupa katru gadu apmeklēs visas biedrības, lai arvien stāstītu kaut ko jaunu pilnveidotā variantā.

SOCIĀLO – DARBA ATBALSTA ASISTENTU PROGRAMMA

Šajā blokā paredzēts kopā ar SIVA ekspertiem un speciālistiem izstrādāt jaunu amatu profesiju standartu un pēc tā apstiprināšanas sagatavot sociālo – darba atbalsta asistentu programmu, lai nodrošinātu 5 cilvēku apmācību šai profesijai. Jau projekta darbības laikā pēc 2,5 gadu apmācībām viņi uzsāks darbu 5 reģionos nedzirdīgo cilvēku apkalpošanā. A. Ostvalds: „Mūsu darba grupa uzsākusi nepieciešamo materiālu vākšanu, apkopošanu un analīzi. Ļoti ceru, ka valsts iestādes nekavēs mūsu ieceru izpildi ar ilgu standarta apstiprināšanas procedūru.” ▲

INFORMĒTS CILVĒKS IR STIPRS CILVĒKS

INESE IMMURE, 2.12. aktivitātes vadītāja

Nodrošināt nedzirdīgos cilvēkus ar pieeju informācijai un veidot viņu izpratni par notikumiem pasaulē un nedzirdīgo sabiedrībā – tāds uzdevums ir projekta „Klusuma pasaule” aktivitātei „Informācijas pieejamības nodrošinājums — nedzirdīgo sociālās rehabilitācijas pamatnosacījums”.

- ✓ Projekta ietvaros klienti tiek nodrošināti ar avīzi „Kopsolī”, ziņām internetā (LNS mājaslapā), individuālo informāciju un mobilām ziņām.
- ✓ Esam padomājuši par klientiem, kuru rakstiskā valoda ir krievu valoda. Viņiem piedāvājam avīzes „Kopsolī” kopsavilkumu krievu valodā elektroniskā versijā, kuru var izlasīt LNS mājaslapā.
- ✓ Lai nedzirdīgie zinātu svarīgākos notikumus nedzirdīgo sabiedrībā, Latvijā un pasaulē, reizi nedēļā piedāvājam videoziņas zīmju valodā. Katrām videoziņām ir klāt teksts gan latviešu, gan krievu valodā.
- ✓ Projekta ietvaros tiek izstrādāta jauna LNS

mājaslapa ar pievilcīgāku dizainu un labāku informācijas pārskatāmību. Līdz gada beigām tai vajadzētu būt gatavai.

- ✓ Visiem klientiem, vienalga, vai viņi dzīvo Rīgā, Valmierā vai Daugavpilī, ir iespēja saņemt arī individuālo informāciju par viņus interesējošiem jautājumiem. Informāciju var saņemt uz vietas, e-pastā, mobilajā telefonā, mesendžerā vai caur web kameru.

- ✓ Klienti jau atzinīgi novērtējuši iespēju saņemt īsziņu (mobilo ziņu) ar aicinājumu piedalīties dažādās lekcijās un citos pasākumos. Aktivitātes „Informācijas pieejamības nodrošinājums - nedzirdīgo sociālās rehabilitācijas pamatnosacījums” īstenošanu veic **Ilze Kopmane, Zigmārs Ungurs, Ivars Kalniņš, Gunta Birnīte, Juris Grundulis, Pēteris Vilisters, Irīna Kristofrova un Ilona Liniņa.**

LNS Informācijas centrs un laikraksta „Kopsolī” redakcija no 1. oktobra atrodas **Jāņa sētā 5, III stāvā** un projekta „Klusuma pasaule” klientiem (zilā karte) piedāvā arī uzzīņu pakalpojumus. Nedzirdīgie var iegūt tur informāciju uz vietas, kā arī sūtīt jautājumus uz e – pastu vai mesendžeru: infocentrs@lns.lv, rakstot īsziņu uz telefonu 26278525. Informācijas iegūšanai var izmantot arī teksta telefonu – 67456633.

Informācijas centrs piedāvā uz vietas arī palasīt avīzes „Diena”, „Neatkarīgā Avīze”, „Latvijas Avīze” u.c., sniedz palīdzību informācijas sameklēšanā internetā. Jūsu rīcībā – publiskais dators. Turpmāk arī avīzi „Kopsolī” nāciet saņemt uz Jāņa sētu!

UZMANĪBU! LNS Informācijas centra uzzīņu pakalpojumi tiek sniegti: pirmdienās pl. 13 – 19; otrdienās 10 – 14; trešdienās pl. 12 – 17; ceturtdienās pl. 10 – 14.

SĀKUSIES BEZDARBNIĒKU APMĀCĪBA

ILZE KOPMANE

28. septembrī sākās apmācības projekta „Klusuma pasaule” semināru ciklā „Nedzirdīgo nodarbinātībai”. Pirmā 8 dalībnieku grupa nokomplektēta ar bezdarbniekiem no dažādiem Latvijas reģioniem – Valmieras, Daugavpils, Ventspils u.c.

LNS rīcībā esošie statistikas dati liecina, ka projekta klientu vidū vairāk nekā trešdaļa nedzirdīgo cilvēku šobrīd ir bezdarbnieki (160). Apmācību programma izstrādāta un jau izmēģināta iepriekšējo LNS projektu „Mēs sabiedrības daļa” (I un II) ietvaros un paredz obligātu motivācijas un rehabilitācijas nodarbību apvienojumu ar mērķi – veicināt nedzirdīgo cilvēku konkurētspēju darba tirgū.

Nodarbības vada pieredzējuši speciālisti – psihologs, konsultants profesionālās karjeras jautājumos, jurists. Semināra dalībnieki tiek iesaistīti tādu tēmu apgūšanā kā pašvērtējums un pašapziņas celšana, profesionālā piemērotība, darba likumdošana, savas rīcības programmas izstrāde darba meklēšanā u.c.

Pēcpusdienās notiek rehabilitācijas procedūras – fizioterapijas nodarbības.

Aptaujātie semināra dalībnieki ļoti atzinīgi vērtē jau iegūtās zināšanas un sniegto pakalpojumu kvalitāti.

Nākamā grupa apmācības uzsāks 30. novembrī pēc tam – 2010. gada martā.

Pieteikties apmācībās var projektā „Klusuma pasaule” reģistrētie klienti (zilā karte), kuriem klientu kartē atzīmēts 3.punkts „Motivācijas programmas bezdarbniekiem apguve” un kuri reģistrējušies kā bezdarbnieki NVA. ▲

APGŪST DATORPRASMI

ILZE KOPMANE

Mūsdienu moderno tehnoloģiju sabiedrībā datorprasme nedzirdīgajiem cilvēkiem ir ļoti nozīmīga. Datora izmantošana ar internetu viņiem paver labas iespējas – informācijas avotu paplašināšanos, komunikāciju ar sabiedrību, pieeju darba meklēšanai utt. Pēc speciāli nedzirdīgajiem izstrādātas 42 stundu programmas sākušies datorprasmes apmācības kursi Daugavpilī, Ventspilī, Smiltēnē, Rīgā.

Projekta „Klusuma pasaule” aktivitātes „IT tehnoloģijas – dzirdes invalīdu sociālajai rehabilitācijai „@ - pasaule” vadītāja **Aija Sannikova** informēja: „*Patlaban apmācības kursu apgūst 20 dalībnieki 4 grupās. Nodarbības vada šajā jomā pieredzējuši LNS darbinieki E. Čaika, I. Rutkovska, I. Kraze, A. Silinska. Nodarbībām iznomāti datori, nodrošināta interneta pieeja, izdales materiāli, galdi un krēslī utt.*”

Saskaņā ar projektā reģistrēto klientu pieteikumiem pakāpeniski tiks veidotas arvien jaunas apmācību grupas – kopā 62, ietverot 310 dalībniekus. Datorus attiecīgi pārvietos uz citiem apmācību centriem Valmierā, Daugavpilī, Rēzeknē.”

Jāatzīmē, ka dažādas apmācību programmas izstrādātas un testētas projektā „Klusās rokas” (2007) un nu tās plašā apjomā tiek pielietotas LNS praksē. ▲

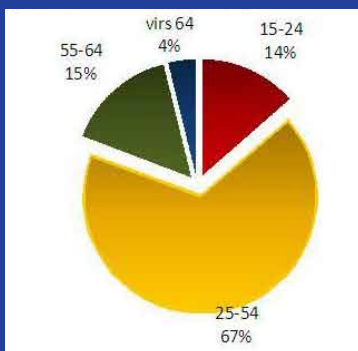

PĒTĪJUMS VEIKSMĪGS UN LIETDERĪGS

ZIGMĀRS UNGURS

Daudzi LNS biedri augustā un septembrī iekļāvās pētījuma „Nedzirdīgajiem pieejamie sociālās rehabilitācijas pakalpojumi un reālās vajadzības” aptaujā. Pavisam tika intervēti 600 nedzirdīgie un 20 nedzirdīgo rehabilitācijas jomā praktizējoši speciālisti. Pētījuma mērķis – noskaidrot, vai esošie pakalpojumi apmierina nedzirdīgo vajadzības un kādi pakalpojumi vēl būtu nepieciešami. Aptauju veica 15 intervētāji visā Latvijā. No 600 aptaujātajiem nedzirdīgajiem vairums bija 25 – 54 gadus veci, sieviešu mazliet vairāk nekā vīriešu, un 91 % no visiem aptaujātajiem bija LNS biedrs.

No projekta „Klusuma pasaule” piedāvātajiem pakalpojumiem aptaujātie visvairāk grib izmantot informācijas nodrošinājuma pakalpojumus, bet no visiem pieejamajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem par visnepieciešamākajiem atzīti šādi pakalpojumi: „Palīdzība un atbalsts sociālo problēmu risināšanā” un „Latviešu zīmju valodas tulka un komunikācijas pakalpojums”.

LNS sniegto pakalpojumu kvalitāte saņēmusi augstu novērtējumu, bet ar darbinieku attieksmi un laipnību apmierināti ir 89 % aptaujāto. Tas ir ļoti augsts novērtējums. Pētījuma materiāli ir apskatāmi LNS mājaslapā projekta „Klusuma pasaule” sadaļā.

Pētījuma veicēji izsaka lielu paldies visiem, kas piedalījās aptaujā un centīgi atbildēja uz jautājumiem! ▲

TULKI APGŪST JAUNAS ZĪMES

ZIGMĀRS UNGURS

13. oktobrī norisa kārtējais projekta „Klusuma pasaule” pasākums – tulku seminārs. Tas tika organizēts, lai paaugstinātu zīmju valodas prasmi zīmju valodas tulkiem un citiem speciālistiem, kuri strādā ar nedzirdīgajiem.

Pašlaik ļoti strauji mūsu ikdienā ienāk jauni vārdi un jēdzieni. Bieži vien nākas uz vietas izgudrot, ar kādu zīmi tos parādīt. Seminārā tulki apmainījās pieredzē, uzzināja jaunas zīmes un vienojās par to pielietošanu.

Izrādījās, ka vairāki tulki savā ikdienas darbā jau sākuši lietot citādas zīmes dažu ekonomisku terminu apzīmēšanai, nekā to mācīja seminārā.

Liepājas RB tulks Ainārs Ostvalds: „Bija tādi jēdzieni kā, piemēram, „aktīvs” un „pasīvs”, par kuriem seminārā mācīja citādas zīmes, nekā es biju pieradis lietot.”

Daugavpils RB tulks Regīna Katakina: „Seminārā apguvām zīmes tādiem vārdiem kā „hiperinflācija”, „emisija”, „diferencēta cena”. Manuprāt, tas priekš nedzirdīgajiem ir ļoti sarežģīti, viņiem nepietiks, ja parādīs zīmi, vajadzēs vēl gari skaidrot, ko šis jēdziens īsti nozīmē. Tomēr tulkiem jāzina arī visi jaunie, sarežģītie jēdzieni, sevišķi tiem, kuri tulko TV.”

Rēzeknes RB tulks Inese Geduša: „Seminārs, bez šaubām, bija lietderīgs, īpaši finanšu darījumu termini zīmju valodā. Personīgi es daudzas mācītās zīmes vienkārši sen nebiju lietojusi, bija derīgi atsvaidzināt atmiņu. Nodarbības arī apzinājām zīmes, kādas tiek lietotas pašlaik, kā arī noteicām tās, kuras vēl ir jāprecizē, jāizvēlas viena noteikta zīme vārda apzīmēšanai.

Pasākums norisa ļoti gaišā noskaņā, patīkami, ka to vadīja cilvēki ar dzirdes traucējumiem.” ▲

Foto: I. Kristoforova

TEMATISKIE PASĀKUMI, PĀRGĀJIENI, IZSTĀDES UN CITAS AKTIVITĀTES

JELGAVNIEKI IEPAZĪST VIDZEMI

Ivars Kalniņš, foto Māra Lasmane

Rīgas biedrība jelgavniekiem noorganizēja tematisko pasākumu „Labākie gadi”.

Tas notika nevis pašu mājās, bet gan Vidzemē, Ieriķos. Jelgavniekiem palaimējās ar labu laiku, tāpēc šis pasākums notika brīvā dabā. Viņi nevien baudīja Vidzemes dabas skaistumu, bet guva arī plašāku informāciju par dzimšanas dienas

nozīmi cilvēku dzīvē, horoskopiem un apsveikumiem. Neizpalika arī senču novērojumu salīdzināšana un rotaļas. Ieriķos viņi vēroja neparastas ūdensdzirnavas. Projekta dalībnieki iepazīna arī Siguldu un Cēsis.

AKTIVITĀTES RĒZEKNĒ

Mārīte Truntika, teksts un foto

Rēzeknes RB biedri devās kopējā izziņas gājienā uz Latgales Kultūrvēstures muzeju, lai iegūtu jaunas zināšanas par savas pilsētas vēsturi.

Latgales kultūrvēstures muzejā ar ekspozīciju „Rēzekne – laikmeta griežos” grupu iepazīstināja muzeja galvenā krājumu glabātāja S. Ribakova. Pasākuma dalībnieki ar lielu interesi vēroja izstādes priekšmetus: senus darbarīkus, apģērbus,

Turpinājumu lasiet 4. lpp.

fotogrāfijas un citas liecības par aizgājušajiem laikiem, mēģināja vecās fotokartiņās atpazīt tagadējo Rēzekni.

Otrā ekspozīcija bija veltīta Latgales keramikai "Māla un uguns pārvērtību radīts brīnums" un tajā varēja apskatīt izcilāko keramiķu darbus.

Rēzeknes biedrībā notika Nedzirdīgo amatniecības darbu izstāde "Dabas veltes".

Pasākumā piedalījās 20 dalībnieki. Visinteresantākie darbi bija Antonijai Caicai. Viņas darbi "Pele", "Krabis", "Zirgs" un "Krokodils upē" izpelnījās vislielākās ovācijas. Interesanti darbi ("Vikingu kuģis" un "Zābacīns") bija arī Reģīnai Parnačai. Pasākums guva lielu cilvēku atsaucību. Visiem izstāde ļoti patika. A. Caica bija vēl atnesusi sēnes, meža ogas.

OKTOBRĪ – LIEPĀJĀ RUDENĪGI PASĀKUMI

Ivars Kalniņš, foto Gundega Paņko

Liepājas reģionālā biedrība, tāpat kā citas, piedalās LNS projekta „Klusuma pasaule” realizācijā. Oktobrī liepājniekiem tika organizēti četri motivācijas pasākumi reintegrācijā komūnā un dzirdīgo sabiedrībā.

Saulainā oktobra svētdienā dalībnieki devās **pārgājienā „Pretim zelta rudenim”** pa vēju dzimteni Liepāju un tās apkārtni. Pilsētas parkā viņi iejutās īstās rudens noskaņās, vērojot dažādu sugu kokus,

krāsainas lapas, sauli un mākoņus debesīs... Un galvenais tika sasniegts – tā bija atbrīvošanās no ikdienas steigas, noguruma, stresa. Pārgājiena dalībnieki dalījās pieredzē, kā katrs pavada brīvo laiku.

Pasākuma organizatore Gundega Paņko atzīst: „Liepājnieku populārie atpūtas veidi ir kino apmeklēšana, izbraukumi, lauku darbi, pludmale, bet citiem diena paiet mājas darbos. Šis pārgājiens visiem nāks par labu vien kā atpūtas veids, bet arī kā pozitīvu emociju rosinātājs. Savdabīgais rudens skaistums visiem uzlabo garastāvokli pēc grūtas nedēļas.”

16. oktobrī čaklie liepājnieki sanāca uz talku. Viņi sakopa savu teritoriju, kurā LNS projekta „LNS – otrās mājas 2” ietvaros paredzēts uzcelt sociālās rehabilitācijas centru cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem. Visiem bija patīams prieks strādāt savai nākotnei. Lai piepildās viņu sapnis – pēc iespējas drīzāk redzēt pašiem savu „pili”.

Tematiskajā pasākumā „Zelta rudens” dalībnieki guva vairāk informācijas par vienu no skaistākajiem gadalaikiem – rudeni. Neizpalika ticējumi, sakāmvārdi. Katrs dalībnieks nolasīja dzejoli par rudeni zīmju valodā. Organizatore Gundega Paņko piebilst: „*Daži biedri domā, ka rudens ir drūms gadalaiks, bet tā krāsu bagātības skaistums, ja vien prot vērot, patiešām priecē. Reizēm cilvēkiem rudenī esot depresija, tāpēc dalībnieki saņēma šokolādi, lai uzlabotu garastāvokli.*”

Pasākumā „Zelta briedumā” tika godināti šī gada apaļo gadskārtu jubilāri. Jāatzīst, šajā gadā viņi bija kuplā skaitā – 15 gaviļnieki. Klātesošie jubilāri saņēma jaukus apsveikumus un dāvanas no draugiem, dalījās atmiņās par savu dzīves gājumu un piedalījās rotaļās.

Pasākums noritēja draudzīgā un sirsnīgā atmosfērā.

IZZIŅAS PASĀKUMI DAUGAVPILS BIEDRĪBĀ

Elvīra Čaika

Arī Daugavpils biedrībā projekta „Klusuma pasaule” ietvaros notiek dažādi pasākumi.

To vidū **tematiskais vakars „Skaista bij jaunība”**. Pasākuma apmeklētāji dalījās atmiņās – darba un dzīves pieredzē, iepazīstināja ar savas jaunības laika mantām, fotogrāfijām un nozīmīgākiem notikumiem savā dzīvē, demonstrēja senos apģērbus un kopīgi apguva melodeklamāciju „Ai jaunība, ai gaišie brīži”.

Latvisko tradīciju pasākuma „Miķeļdienu” apmeklētāji tika iepazīstināti ar tradīcijām, ticējumiem, laika paredzēšanu un paražām, dalījās savā pieredzēs par dažādu tautu tradīcijām, kuras viņi ievēro savās ģimenēs.

Pasākuma „Mūsu diena” dalībnieki tika iepazīstināti ar Nedzirdīgo dienas vēsturi un atzīmēšanas tradīcijām visā pasaulē, noskatījās plašu koncertprogrammu, tika iesaistīti dažādās spēlēs, atrakcijās un dejās.

Publiskās akcijas ietvaros notika ieskaits „dzirdīgo” pasaulē. Grupa devās uz fotoizstādi un iepazīnās ar vācu fotogrāfa Ditmāra Gotšalla fotoekspozīciju „Fotogrāfija – Vācija, 1965 - 1980” un tautas fotostudijas „Ezerzeme” piedāvāto fotoklāstu.

Tas bija vērtīgs izziņas pasākums, kas rosināja aktīvu domu apmaiņu un pozitīvas emocijas. ▲

Foto: Zigmārs Ungurs

PUBLICITĀTE: UZ STARTA – 2.12 KOMANDA ILZE KOPMANE

11. novembrī plaša nedzirdīgo ļaužu pulka priekšā KC „Rītausma” startēja 2.12 aktivitātes „Informācija kā nedzirdīgo sociālās iekļaušanas un rehabilitācijas pamatnosacījums” darba komanda.

Šī publiskā akcija „Aci pret aci” iecerēta, lai informētu pēc iespējas vairāk nedzirdīgo cilvēku, projekta klientu par pieejamiem pakalpojumiem, kas ieviesti un nodrošināti no šī gada jūlija, un to izmantošanu.

Aktivitātes īstenotāji katrs stāstīja par savu darbu. Inese Immure vairāk pievērsās jauninājumiem šajā jomā

– videoziņām. Gunta Birnīte skaidroja uzzīņu servisa darba saturu. Ilze Kopmane un ziņu korespondenti Zigmārs Ungurs un Ivars Kalniņš pievērsās informatīvo izdevumu veidošanai – laikrakstam „Kopsoli”, ziņu jaunumiem mājaslapā, Juris Grundulis uz lielā ekrāna demonstrēja videoziņas.

Debates raisījās par informatīvo un tūlka pakalpojumu atšķirību, par „dzīvo” informāciju uz vietas un video informāciju datorekrānā. Diemžēl lielākai daļai nedzirdīgo cilvēku vēl nav mājās pieejamas mūsdienu tehnoloģijas. Tātad jāgādā par vispusīgu infonodrošinājumu dažādā veidā – tāds bija secinājums pēc šīs tikšanās. ▲

SĀKUSIES KOMPLEKSĀS SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS PROGRAMMAS REALIZĀCIJA

IVARS KALNIŅŠ

No 20. oktobra sākusies LNS projektā „Klusuma pasaule” paredzētās kompleksās sociālās rehabilitācijas programmas realizācija nedzirdīgajiem. Tās īstenošana notiek Sociālās integrācijas valsts aģentūrā (SIVA) trīs gadu periodā.

Sociālās rehabilitācijas programmā ir iekļautas dažādas nodarbības: datorapmācība, ķermeņa valodas izziņāšana, psiholoģija, zīmju valodas pilnveidošana, vingrināšanās komunikācijas tehnikā, informatīvās nodarbības, psiholoģiskās rehabilitācijas vai fiziskās aktivitātes un dažādas relaksācijas procedūras.

Ar nedzirdīgajiem klientiem strādā dažādi speciālisti. Katra grupa vienu mēnesi, izmantojot šos programmas piedāvājumus, attīstīs un pilnveidos savas sociālās un darba prasmes, saņems noderīgu informāciju un galvenais – atbrīvosies no sasprindzinājuma ikdienas dzīvē un darbā.

Šobrīd šo pakalpojumu izmanto pirmā nedzirdīgo un vārdzirdīgo grupa – 8 dalībnieki: **Jelena Janeviča, Vita Kravale un Andris Fomins** (no Rēzeknes), **Normunds Sebris, Māris Evertovskis un Sergejs Beinārs** (no Cēsu rajona), **Līga Landrāte** (Valmiera) un **Lilīta Lukina** (Rīga).

Pašreiz gandrīz visi ir bezdarbnieki. Andris strādā, pusotru gadu nav bijis atvaļinājumā, tāpēc tagad viņš to arī izmanto šajā programmā. Normunds jau ilgu laiku veic gadījuma darbus galdniecībā, izpildot atsevišķus pasūtījumus. Līga agrāk strādājusi par bērnu darba pedagoga palīdzi. Tagad viņa ir individuālā darba uzņēmēja, pārdod pašas gatavotus rokdarbus. Vita kādreiz strādāja vietējā MRU par šuvēju. Māris un Sergejs strādājuši galdniecībā, bet firmas darbība sašaurinājās, un viņi palika bez darba.

Visi ir vienprātis: ja nav darba, jādomā, ko darīt, kā izmantot projekta piedāvātos pakalpojumus savas situācijas uzlabošanai. Šī iespēja nāk par labu arī savas personības attīstībai, rada pozitīvas pārmaiņas ikdienā, uzmundrina un iedrošina.

Kuras nodarbības jums vislabāk patika pirmajās nedēļās?

LILITA: Psiholoģija! Īpaši vērtīgie padomi, kā dzīvot saskaņā ar sevi un dzīvi vispār. Zīmju valodas nodarbības arī saistošas, man tās sniedza dažādu atklājumu.

MĀRIS: Man patīk datorapmācība. Psiholoģijas lekcijās, ko apmeklēju pirmo reizi, atklāju iespēju izziņāt pats sevi. Izmantoju arī baseinu, jo peldēšana ir mans hobijs.

VITA: Relaksācijas pakalpo-

kāda laika pieradu, pat iepatikās. Zīmju valodas nodarbībās apguvu daudz jaunu zīmju.

ANDRIS: Datorapmācībā apguvu iemaņas fotomontāžā, to noteikti izmantošu tālākām vajadzībām.

NORMUNDS: Nodarbībās, kur mācījāties lasīšanu, jutos, it kā atgriezies skolā. Grūti pierast, bet interesanti.

Līga, Sergejs un Māris uzzinājuši daudzas jaunas lietas psiholoģijā. Visiem interesantas zīmju valodā atklātās jaunās zīmes, kā arī padziļinātās zināšanas datorapmācībā.

Vai bija kādas grūtības?

ANDRIS: Brīžiem grūtības sagādā lasīšana no lūpām, jo man, nedzirdīgam kopš

apsveru domu meklēt darbu ārēmēs.

JELĒNA: Strādāšu dažādās profesijās, vislabāk būtu jau apgūtājā krāsotāja profesijā. Vēlētos vēlreiz pabūt šeit, SIVA.

NORMUNDS: Ir sapnis – biežāk doties tūrisma braucienos un izziņāt dažādu valstu vēsturi. Tas atkarīgs no naudas, ko spēšu nopelnīt.

VITA: Par nākotni tagadējā valsts ekonomiskā situācijā grūti spriest. Gribētos sameklēt labi atalgotu darbu.

MĀRIS: Vēlētos pēc kāda laika atkal būt SIVA un izmantot piedāvātos pakalpojumus. Varbūt aizbraukšu strādāt uz ārēmēm.

LĪGA: Daudz ko sapņoju, bet pastāv dažādi šķēršļi, lai

No Māra Evertovska personīgā arhīva

Ūdens fizioterapijas nodarbībās

jumi pēc nodarbībām labi organizēti. Mums kopā visiem ir jautri. Jauki būt arī būt jūras tuvumā.

LĪGA: Psiholoģija mani interesē kopš bērnības, esmu gandarīta par nodarbībām. Patīk rīta rosme, vienmēr uzlabo garastāvokli.

Jelena, Andris, Sergejs un Normunds arī atzina, ka vislabāk patīk psiholoģijas nodarbības, kurās viņi daudz ko atklāj par sevi, citiem. Gan Līgai, gan Sergejam patīk fizioterapijas nodarbības baseinā.

Ko jaunu uzzinājāt nodarbībās?

VITA: Lasīšana no lūpām, mutvārdu runas izkopsana – man tas ir jaunums, jo kādreiz skolā man to mācīja citādāk. Sākumā man nepatika, bet pēc

bērnības, šī māca ir pasveša.

VITA: Datorapmācībā man reizēm ir grūtības, īpaši tas attiecas uz Excel programmu. Pie rīta vingrošanas arī grūti pierast.

Jelēnai, Normundam, Mārim un Sergejam zināmas grūtības sagādā mutvārdu runas izkopsana, bet viņi atzīst, ka nodarbības pamazām sāk interesēt.

Savukārt Lilīta un Līga nesaskata nekādas grūtības.

Kādi ir jūsu nākotnes plāni?

LILITA: Gribētos izmācīties par frizieri.

SERGEJS: Apgūt metinātāja un kravas mašīnas šofera specialitāti vai strādāt autoservisā.

ANDRIS: Pagaidām turpināšu savu darbu, vienlaikus

sapņus realizētu. Tomēr, par nākotni domājot, ceru tikai uz to labāko.

Programmas vadītājs

IVARS KALNIŅŠ par šo grupu atzina: „Mums laimējies ar šo pirmo grupu. Milzīgs prieks redzēt, ka tā ātri vien izveidojās par saliedētu komandu, kur cenšas cits citam izpalīdzēt un būt kopā brīvajos brīžos.

Katru dienu notiek pārrunas par visām nodarbībām. Grupa grib saņemt visus pakalpojumus pēc iespējas maksimāli, nesūrojas par dzīves grūtumu, ir dzīvespriecīgi optimisti. Reizumis man pašam gribas atrauties no papīriem un būt ar viņiem, lai vienmēr gūtu labu noskaņu.” ▲